

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

DOI 10.31651/2524-2660-2019-2-200-205
ORCID 0000-0002-7040-986X

НИКОЛАЕСКУ Інна Олександрівна,

доктор педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: nikolaesky@ukr.net

ORCID 0000-0002-7617-8636

ГАРАНЬ Наталія Станіславівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
e-mail: garan_nat@i.ua

УДК [378.147:373.2.011.3-051](477.62)"19"

ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ У ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

*У педагогічній науці останніх років особли-
вої актуальності набуває проблема підготовки
кадрів для закладів освіти. Пропонована стат-
тя продовжує цикл публікацій, присвячених
дослідженню питання розвитку системи до-
шкільної освіти у Донецькому регіоні у другій
половині ХХ ст. Авторами представлено ре-
зультати аналізу літературних джерел, нау-
ково-педагогічних досліджень, публіцистичних
праць, який доводить, що проблема підготовки
кадрів для дошкільної освітньої ланки не є но-
вою, педагогами-науковцями приділено значну
увагу вивченню означеного питання. У статті
висвітлено державну кадрову політику дослі-
джуваного періоду, описано практичний досвід
підготовки кадрів для дошкільних закладів До-
нецької області, представлено аналітичний
огляд якісного та кількісного складу дошкільних
працівників. Зауважено, що головними причи-
нами підвищення якісних показників педагогіч-
ного складу дошкільних установ були: державні
зміни у кадровій політиці, зменшення плинно-
сті кадрів, більш широке розповсюдження денної,
а особливо заочної форм навчання, підвищення
загального рівня життя й якості медичного
обслуговування, збільшення заробітної платні
дошкільних працівників. Підсумком статті є
думка про те, що в реаліях сьогодення, форму-
ючи політику, спрямовану на реформаційне
вдосконалення освітньої ланки, необхідно звер-
тати увагу не лише на економічну необхід-
ність, викликану особливостями мінливого ри-
нку праці, але й на соціально-культурну зна-
чуність і затребуваність висококваліфікованих
фахівців для дошкілля.*

Ключові слова: педагогічний інститут;
кадрова політика; педагогічні кадри; система
дошкільної освіти; вихователь; дошкільні пра-
цівники.

Постановка проблеми. В умовах
інтеграції в європейський і світовий
освітньо-науковий простір, соціокульту-
рного відродження України, реформа-
ційних перетворень освітньої сфери,
розвиток початкової ланки системи осві-

ти – дошкільного виховання – набуває
першочергового значення. Гарантією
успіху проведення запланованих держа-
вою реформувань вважаємо свідоме тво-
рче осмислення педагогічної спадщини
задля її дієвого впровадження у практи-
ку роботи. Саме тому зараз, як ніколи,
особливої актуальності набуває вивчення
досвіду підготовки педагогічних кадрів
для закладів системи дошкільної освіти у
другій половині ХХ ст.

Варто зауважити, що питання підго-
товки кадрів для дошкільних закладів є
досить актуальним. Зроблений нами ана-
ліз науково-педагогічних досліджень і
публіцистичних праць доводить, що
практиками та теоретиками психолого-
педагогічної науки приділено значну ува-
гу дослідженню цього питання. Так, ди-
сертація В. Яценко присвячена проблемі
підготовки кадрів для дошкільної освіти
в історії вітчизняної педагогічної думки
(початок ХХ століття - 1941 р.); на підс-
таві аналізу науково-педагогічної, істо-
ричної літератури, архівних джерел ви-
світлено історіографію проблеми дослі-
дження, розкрито передумови станов-
лення системи підготовки дошкільних
працівників до професійної діяльності
[9]. У монографії Я. Квасецької представ-
лено результати ретроспективного аналі-
зу історичних культурно-освітніх умов
зародження і розвитку дошкільного ви-
ховання та професійної підготовки вихо-
вателів дошкільних закладів на західноу-
країнських землях (Галичина, Буковина і
Закарпаття) [4]. Наукову працю
Г. Беленької присвячено висвітленню
проблеми формування професійної ком-

петентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу [1].

Цікавими для нашого дослідження є також публікації, що з'явилися останнім часом у періодичних виданнях і доповіді на наукових конференціях. Так, у статті А. Бубін розглянуто особливості розвитку суспільного дошкільного виховання на Волині на початку ХХ століття, окреслено специфіку підготовки фахівців дошкільного профілю на педагогічних курсах регіону [2, с. 4–10]. Л. Онофрійчук вивчено питання започаткування підготовки вихователів дошкільних закладів (1905 р.) у школах нянь, що поклало початок історії вітчизняної дошкільної педагогічної освіти, розкрито здобутки у професійній підготовці дошкільних педагогів на початку ХХ ст. – у Фребелівському жіночому педагогічному інституті (1907 р.), Інституті народної освіти та Вищих трирічних педагогічних курсах (1917–1919 рр.) [7, с. 32–37].

У статті А. Федорович висвітлено основні форми освіти майбутніх педагогічних працівників дошкільних установ на поч. ХХ ст. (вчительські семінарії, Школи нянь, Фребелівський педагогічний інститут, консультування, фребелівські курси, семінари, Інститути народної освіти, Вищі трирічні педагогічні курси, міжрайонні курси та ін.); акцентовано увагу на ролі освітніх благодійних товариств та діяльності державних органів освіти у забезпеченні дошкільної галузі педагогічними кадрами [8]. Питання підготовки педагогічних кадрів дошкільного профілю в освітньому просторі Маріупольського державного університету висвітлено у роботі Ю. Косенко [5, с. 76–86]. У публікації Н. Мельник проаналізовано особливості дошкільної освіти у Франції до та після 1989 року, визначено яким чином реформування систем дошкільної та початкової освіти 1991–1992 рр. вплинуло на професійну підготовку фахівців відповідних галузей [6, с. 131–138].

Мета статті полягає у висвітленні досвіду підготовки педагогічних працівників для закладів дошкільної освіти Донецької області у другій половині ХХ ст.

Виклад основного матеріалу дослідження. Упродовж досліджуваного нами історичного періоду освітній рівень дошкільних працівників зазнавав змін відповідно до політичної, соціальної та культурної ситуації в країні.

Порядок укомплектування дошкільних установ педагогічними, медичними

кадрами й обслуговуючим персоналом Донецької області в другій половині ХХ ст. здійснювався відповідно до розроблених типових штатів. Затверджені кваліфікаційні характеристики мали сприяти правильному розв'язанню питань кадрового добору та призначенню на посади, підвищенню професійної кваліфікації, розподілу видів діяльності між працівниками закладу дошкільної освіти.

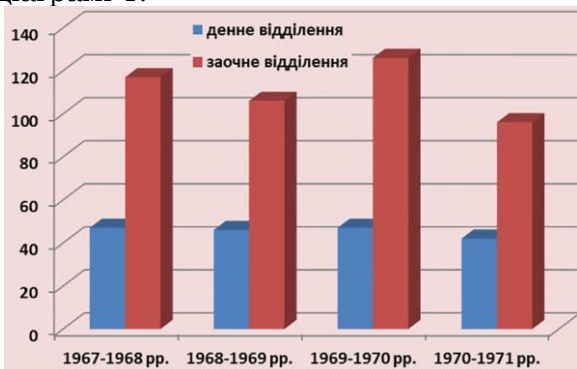
Головна роль у проведенні й організації педагогічного процесу в закладах системи дошкільної освіти належала вихователю. Добір і прийняття на роботу вихователів здійснював завідувач через відділ народної освіти. Підвищення кваліфікаційного рівня вихователів відбувалося на педагогічних нарадах, відкритих заняттях. Один раз на п'ять років кожен вихователь мав підвищувати свою кваліфікацію на курсах, організованих відділом народної освіти. Вихователь відповідав за життя та здоров'я дітей, здійснював навчально-виховну роботу з дітьми відповідно до програм і методичних настанов.

Ключовою проблемою системи дошкільної освіти Донецької області впродовж 50-х років ХХ ст. залишався низький освітній рівень педагогічних працівників через брак кваліфікованих педагогічних кадрів, оскільки значна частка фахівців була прийнята на роботу навіть без документа про середню освіту. Ситуація полягала у тому, що кількість фахівців із дошкільного виховання була суттєво нижчою, ніж реальна потреба, тому що держава не мала чіткої політики щодо кадрового комплектування дошкільних установ. Також необхідно зазначити, що професія дошкільного працівника не мала особливої популярності серед молодого покоління, головним чином через дуже низький рівень оплати праці, який був у три рази нижче середньої заробітної плати робітника.

Також необхідно зауважити, що впродовж 50-х років ХХ ст. вищі навчальні заклади України не готували фахівців дошкільного профілю. Єдиним закладом, де велась підготовка працівників для дитячих садків, був Київський педагогічний інститут. На початку 60-х років ХХ ст. дошкільні факультети було відкрито в Слов'янському, Рівненському та Запорізькому педагогічних інститутах, що, безумовно, мало сприяти вирішенню гостро посталих кадрових питань.

Більш детальне знайомство з підготовкою кадрів для закладів дошкільної освіти дозволить нам точніше уявити ситуацію з кадровою політикою та кадровим забезпеченням. Проаналізовані нами архівні справи Слов'янського державного педагогічного інституту містять наступні відомості: відповідно до Наказу № 360-д від 01.09.1965 р у 1965 р. було вперше здійснено набір на дошкільний факультет Слов'янського педагогічного інституту. Перший набір на спеціальність „дефектологія” дошкільного факультету було проведено у 1966 р. (Наказ № 13 від 12.01.1966 р.), а перший випуск заочного відділення дошкільного факультету відбувся у 1966 р. і складав 86 осіб. У 1967 р. випуск денного відділення дошкільного факультету нараховував – 47 осіб, заочного – 102.

Згідно з Наказом № 537 від 12.11.1968 р. дошкільний факультет було перейменовано у педагогічний зі спеціальностями: „педагогіка і психологія (дошкільна)” та „дефектологія”. У 1967–1968 навчальному році педагогічний факультет закінчили 47 випускників денного відділення та 117 заочного; у 1968–1969 навчальному році – 46 випускників денного відділення та 106 заочного; 1969–1970 навчальному році – 47 випускників денного відділення та 126 заочного; 1970–1971 навчальному році – 42 випускники денного відділення та 96 заочного. Наведені факти безперечно свідчать про стабільну затребуваність і набуття поступової популярності дошкільного профілю навчання. Кількісні дані випускників педагогічного факультету (денного та заочного відділень) представлено на діаграмі 1.

Діаграма 1. Кількісні показники контингенту випускників педагогічного факультету (денного та заочного відділень) Слов'янського педагогічного інституту

Проведений нами аналіз архівних документів дозволив більш докладно розглянути якісний та кількісний склад кад-

рового забезпечення фахівцями у дошкільних закладах Донецької області 50–70-х років ХХ ст. Проаналізувавши дані статистичних звітів за 1960 рік, ми можемо сказати наступне: кількість завідувачів дошкільних закладів із вищою освітою складала 9,5 % від загальної кількості, тих, які закінчили 2-х, 3-х-річні учительські інститути – 5,8 %; мали середню педагогічну освіту – 77,2 %; мали загальну середню освіту – 4,5 %; не мали середньої освіти – 3 %; вихователів з вищою освітою – 5 %, які закінчили 2-х, 3-х-річні учительські інститути – 5,2 %; мали середню педагогічну освіту – 71 %, мали загальну середню освіту – 14,5 %; не мали середньої освіти – 4,3 % [3, с. 131].

Як свідчать статистичні звіти за 1961 та 1962 роки, ситуація з професійним рівнем працівників дошкільних закладів набувала поступових змін. Так, у 1961 році кількість завідувачів дошкільних закладів із вищою освітою вже складала 10,2 % від загального числа, а тих, які закінчили 2-х, 3-х-річні учительські інститути – 8,8 % [3, с. 131]. Дані з освітнього рівня завідувачів дошкільних закладів за 1962 р. подано на діаграмі 2.

Діаграма 2. Освітній рівень завідувачів дошкільних установ Донецької області за 1962 р.

Наприкінці 60-х років ХХ ст. відбувся процес поступового поліпшення якісного складу педагогічних кадрів дошкільних закладів Донецької області. У статистичному звіті за 1969 р. завідувачів і вихователів з вищою освітою налічувалося відповідно 26,9 % й 11,5 % (від загальної кількості); що свідчить про збільшення кількості керівників дошкільних закладів із вищою освітою в три рази, у порівнянні з даними 1960 р. та майже в два рази більше кількості вихователів. Одночасно з цим чисельність працівників із середньою педагогічною освітою з роками мала тенденцію до зниження. У цей період кількість вихователів, які не

мали середньої освіти, знизилася до 2%, а серед керівного складу працівники без відповідної освіти взагалі були відсутні.

Упродовж 1970–1971 навчального року активно здійснювалась підготовка та перепідготовка педагогічних кадрів дошкільних установ області, за даний період курсовою і семінарською перепідготовкою було охоплено 2748 працівників дошкільних закладів. При обласному інституті вдосконалення учителів на місячних і двотижневих курсах здійснено перепідготовку 480 завідувачів, вихователів і музичних працівників дошкільних закладів усіх відомств і організацій, у тому числі 120 завідувачів і вихователів колгоспних дошкільних установ. У порівнянні з попередніми роками упродовж 1972 р. відбулися зміни у доборі та розстановці кадрів у дошкільних закладах Донецької області. Кількість завідувачів із вищою педагогічною освітою збільшилася на 23, вихователів на 153, медичних сестер із середньою медичною освітою на 113 осіб [3, с. 135].

Упродовж 1974–1983 рр. значно зростає престиж професії педагога, а успішне функціонування факультетів дошкільної освіти у ВНЗ призводило до збільшення кількості професійних педагогів з відповідною освітою. Понад 1000 вихователів, завідувачів, методистів і музичних працівників упродовж 1982 р. пройшли перепідготовку на спеціальних курсах при Інституті вдосконалення вчителів.

Однак, відділами народної освіти ще не все було зроблено для покращення складу педагогічних кадрів дошкільних установ області: 294 вихователя не мали педагогічної освіти, у тому числі у дитячих садках Міністерства освіти УРСР – 112 осіб. На місцях погано вирішувалося питання закріплення кадрів. Дуже складною була ситуація з направленням молодих фахівців у деякі міста та райони, через те, що дитячі садки Міністерства освіти УРСР не могли забезпечити їх гуртожитками або житлом [3, с. 141]. Кадрова політика, проведена державою та органами освіти сприяла підвищенню освітнього рівня дошкільних працівників. Кількість завідувачів із вищою педагогічною освітою збільшилася на 420 осіб, з незакінченою вищою – на 44, із середньою педагогічною – на 175. Особливо підкреслимо, що кількість завідувачів, що не мали середньої освіти зменшилася на 51, а згідно з даними 1983 р.

на посадах вже не працювало жодного керівника без загальної середньої освіти. Ситуація з вихователями так само покращилася: вищу педагогічну освіту отримали 1644 особи, кількість педпрацівників із незакінченою вищою збільшилася на 219, середньою педагогічною – на 906, зазнав скорочення на 315 осіб показник тих, хто не мав середньої освіти, у 1983 р. наявних працівників без середньої освіти не було.

Таким чином, кваліфікація педагогів дошкільних установ у вказаний час суттєво змінилася, адже значна кількість працівників підвищувала свій професійний рівень, навчаючись заочно. Так, у 1980 р. заочне відділення дошкільного факультету Слов'янського інституту закінчили 126 осіб, у 1981 р. – 151 (+19,8%), 1982 р. – 203 (+61,1%), 1983 р. – 188 (+49,2%). Окрім того, педагоги дошкільця підвищували свій фах на регулярно проведених семінарах, курсах підвищення кваліфікації тощо.

Упродовж 1984 – 1991 рр. провідним напрямом кадрової політики було якісне покращення складу. Істотно збільшилося число педагогічних працівників, що мали вищу освіту. Безумовно, цьому сприяло те, що значно збільшилася кількість студентів денних і заочних відділень дошкільних факультетів ВНЗ. Міністерство освіти УРСР і місцеві органи освіти систематично проводили роботу з якісного добору та розстановки керівних кадрів у дошкільних закладах. Упродовж 1980-х – на початку 1990-х років вищу освіту мала переважна кількість завідувачів.

Виходячи з даних статистичного звіту можна сказати, що у 1986 р. загальна кількість педагогічних працівників складала 3060, з яких закінчену вищу освіту мали 16,6%; незакінчену вищу – 2,7%; середню спеціальну – 76,5%; причому по закладах сільської місцевості показники були нижче. Серед завідувачів, осіб із закінченою вищою було 50%, незакінченою вищою – 4,3%; середньою спеціальною – 45,7% [3, с. 144].

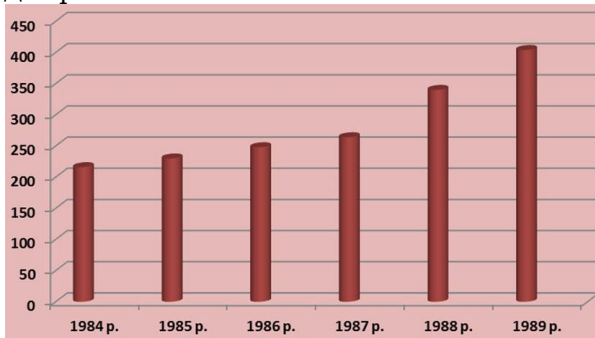
Значну роль у покращенні кадрового забезпечення фахівцями закладів системи дошкільної освіти Донецького регіону відігравав дошкільний факультет Слов'янського педагогічного інституту. Упродовж 1980–1989 рр. денне відділення закінчили 443 особи, заочне – 2370, загальна кількість випускників – 2813, що безперечно сприяло підвищенню

кваліфікаційного рівня педагогічних працівників дошкільних установ.

Проаналізувавши кількісні показники контингенту заочного відділення, можна стверджувати, що проведена державою, організована облВНО та райВНО робота по кадровому забезпеченню допомагала вирішити наявні кадрові проблеми. Отримані нами дані про випускників заочного відділення Слов'янського інституту свідчать про чітку стабільну тенденцію до збільшення працівників дитячих закладів із вищою освітою.

Наведені дані демонструють реальне збільшення контингенту із вищою освітою, що безумовно свідчить про поліпшення кваліфікації педагогічних працівників дошкільних установ. Серед головних причин підвищення якісних показників педагогічного складу можна назвати наступне: державні зміни у кадровій політиці – під загрозою звільнення працівників змушували підвищувати свій освітній рівень, зменшення плинності кадрів, більш широке розповсюдження денної, а особливо заочної форм навчання, підвищення загального рівня життя й якості медичного обслуговування, збільшення заробітної платні.

Дані по випускниках заочного відділення Слов'янського інституту подано на діаграмі 3.

Діаграма 3. Кількість випускників заочного відділення Слов'янського інституту (1984–1989 рр.)

Початок 90-х років ХХ ст. характеризувався подальшим покращенням ситуації з кадровим забезпеченням. Так, на початок 1991–1992 навчального року кількість фахівців із відповідною освітою у дошкільних установах Донецької області складала 96,3 %. Роботу з дітьми дошкільного віку також виконували 360 вчителів-дефектологів і логопедів, 97,2 % із них мали вищу дефектологічну освіту [3, с. 145]. На жаль, суспільно-політичні, соціальні та економічні зміни, що відбувалися у країні в 90-х роках ХХ ст. на-

клали свій негативний відбиток і на дошкільну освітню ланку.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи зазначене вище, зауважимо, що якісні та кількісні показники кадрового складу дошкільних установ Донецької області другої половини ХХ ст. у першу чергу залежали від державної політики відносно цього питання. Із розвитком мережі дошкільних установ поглиблювалася і загальна потреба в професіоналізмі кадрів. Унаслідок поступового визнання важливості дошкільного виховання дітей на державному рівні, зростанням престижу професії, почав підвищуватися соціальний статус фаху вихователя, його освітній і кваліфікаційний рівень. Також цьому безумовно сприяли умови роботи, високий рівень заробітної платні, премії та матеріальні винагороди, соціальні гарантії, можливість отримання житла тощо. Отже, і в реаліях сьогодення, формуючи політику, спрямовану на реформаційне вдосконалення освітньої ланки, необхідно звертати увагу не лише на економічну необхідність, викликану особливостями мінливого ринку праці, але й на соціально-культурну значущість і затребуваність висококваліфікованих фахівців для дошкільної освіти.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у висвітленні досвіду підготовки педагогів для дошкільних установ у провідних країнах світу, а також у дослідженні практичної підготовки дошкільних працівників до роботи з інклюзивною групою.

Список бібліографічних посилань

- Беленька Г. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу. К.: Університет, 2011. 320 с.
- Бубін А. Розвиток суспільного дошкільного виховання на Волині (початок ХХ ст.). *Освітній простір України. Науковий журнал ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"*. Івано-Франківськ. 2014. С. 4-10.
- Гарань Н. С. Розвиток системи дошкільної освіти в Донецькому регіоні (друга половина ХХ століття): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 /Республік. вищ. навч. закл. "Крим. гуманіт. ун-т" (м. Ялта). Ялта, 2013. 200 с.
- Квасецька Я. А. Професійна підготовка вихователів на західноукраїнських землях: історичний аспект: монографія. Чернівці: Зелена Буковина, 2017. 352 с.
- Косенко Ю. М. Підготовка педагогічних кадрів дошкільного профілю в освітньому просторі Маріупольського державного університету. *Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. пр.* Київ, 2011. Вип. 1. С. 76-86.
- Мельник Н. Професійна підготовка педагогів дошкільних установ у Франції: загальні особливості. *Наука і освіта*. 2015. № 9. С. 131-138.

7. Онофрійчук Л. Ретроспектива проблеми підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку. *Молодь і ринок*. 2014. № 11. С. 32-37.
8. Федорович А. Форми підготовки фахівців дошкільної освіти в Україні (початок ХХ ст.). *Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького ДПУ імені Івана Франка. Серія "Педагогіка"*. 5 (37). 2017. URL: <http://lssp.dspu.edu.ua/article/view/102646>
9. Яценко В. В. Проблема підготовки кадрів для дошкільної освіти в історії вітчизняної педагогічної думки (початок ХХ століття - 1941 р.): дис... канд. пед. наук: 13.00.01. Хмельницький: Хмельниць. гуманітар.-пед. академія, 2014. 200 с.
1. Bielienska, H. (2011). Formation of professional competence of modern educator of preschool educational institution. K.: Unversytet. 320 p.
2. Bubin, A. (2014)/ Development of public preschool education in Volyn (early twentieth century). *Educational space of Ukraine. Scientific journal of the State Pedagogical University "Vasyl Stefanyk Precarpathian National University"*. Ivano-Frankivsk. 4-10.
3. Haran, N. S. (2013). Development of the system of preschool education in the Donetsk region (second half of XX century) (PhD dissertation). *Theses*. Crimean Humanitarian University. Yalta, 200 p.
4. Kvasetska, Ya. A. (2017). *Professional training of educators in Western Ukrainian lands: historical aspect*. Monograph. Chernivtsi: Zelena Bukovyna. 352 p.
5. Kosenko, Yu. M. (2011). Preparation of pedagogical staff of preschool education in the educational space of Mariupol State University. *Pedagogical Process: Theory and Practice: sb. sciences works*. Kyiv, 76-86.
6. Melnyk, N. (2015). Professional training of teachers of preschool institutions in France: general features. *Science and education*. 9. 131-138.
7. Onofriichuk, L. (2014). Retrospective of the problem of preparing future educators for preschool children. *Youth and the market*. 11. 32-37.
8. Fedorovych, A. (2017). Forms of training of preschool education specialists in Ukraine (beginning of the twentieth century). *Studies of human studies: a collection of scientific works of the Drohobych DPU named after Ivan Franko. Series "Pedagogy"*. 5(37). Retrieved from <http://lssp.dspu.edu.ua/article/view/102646>.
9. Yatsenko, V. V. (2014). Problem of training for preschool education in the history of domestic pedagogical thought (the beginning of XX century - 1941) (Doctor of Science dissertation). *Theses: Khmelnytsky Humanitarian Pedagogical Academy*

NIKOLAIESKU Inna,

doctor of Pedagogical Sciences,
Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky

GARAN Natalya,

Ph.D in Pedagogy, Assistant Professor of Pedagogics of the Higher School Department,
of state University «Donbass state pedagogical University»

TRAINING PEDAGOGICAL EMPLOYEES FOR INSTITUTIONS OF PRESCHOOL EDUCATION IN DONETSK REGION IN THE SECOND HALF OF THE 20TH CENTURY

Abstract. Introduction. Under the conditions of integration into the European and world educational and scientific space, the socio-cultural revival of Ukraine, reformation transformations of the educational sphere, the development of the initial part of the system of education – preschool education is getting of paramount importance. It is considered conscious creative thinking of the pedagogical heritage for its effective introduction into the practice of work to be the guarantee of the success of the planned reforms by the state of. That is why, now more than ever, studying the experience of training pedagogical staff for institutions of the system of preschool education in the second half of the 20th century is becoming especially relevant.

It is worth noting that the issue of training for preschool institutions is very urgent. The analysis of the scientific and pedagogical investigations and journalistic works made proves that the practitioners and theoreticians of psychological and pedagogical science have paid considerable attention to studying this issue. Thus, the thesis of V. Yatsenko is devoted to the problem of training the staff for preschool education in the history of domestic pedagogical thought (the beginning of the 20th century – 1941). The monograph of Ya. Kvasetska presents the results of the retrospective analysis of historical cultural and educational conditions for the emergence and development of preschool education and training the educators of preschool institutions in the Western Ukrainian lands (*Halychyna, Bukovyna i Zakarpattia*).

Purpose. The purpose of the paper is to highlight the experience of training the pedagogical workers for preschool institutions of Donetsk region in the second half of the 20th century.

Results. Educating and upbringing the child of preschool age, his/her development, forming the personality

traits largely depends on the pedagogue. The key problem of Donetsk region preschool education system during the 1950s there was a low educational level of the teaching staff due to the lack of the qualified pedagogical staff. The changes that took place in the economy and industry in Donetsk region during 1965 – 1970 had a significant impact on improving the quality of staffing at preschool institutions, which included establishing the stability in the industrial sector, which allowed to release a part of female workers and to transfer them to work in the education system. The beginning of the 90s of the 20th century was characterised by further improvement of the situation with the personnel support. Thus, at the beginning of the 1991 – 1992 academic year, the number of specialists with appropriate education in preschool institutions of Donetsk region amounted to 96.3%. Working with children of preschool age was also performed by 360 teachers-defectologists and speech therapists, 97.2% of them had higher defectological education.

Originality. A description has been made the experience of training pedagogical workers for institutions of pre-school education in the Donetsk region in the second half of the twentieth century.

Conclusion. As a result of the gradual recognition of the importance of preschool upbringing of children at the state level, the growth of the prestige of the profession, the social status of the speciality of the educator, his/her educational and qualification level began to increase.

Keywords: pedagogical institute, personnel policy, pedagogical staff, system of preschool education, educator, preschool workers.

Отримано редакцією 18.01.2019
Прийнято до публікації 26.01.2019